

**SATU VIRTALAN JA MARJA-LEENA LEPPÄSEN VALTUUSTOALOITE
TOIMEENTULOASIAKKUUKSIEN VÄHENTÄMISESTÄ YRITTÄJYYDEN TUKEMISELLA**

351/012/2009

KH § 401

Satu Virtalan ja Marja-Leena Leppäsen valtuustoaloite 11.5.2009:

"Esitys:

Esitän, että Lappeenrannan toimeentulotukiasiakkuuksia vähennetään yrittäjyyden tukemisella siten, että sen sijaan, että toimeentulotukiasiakasta ja/tai tämän perhettä tuetaan toimeentulotuella tekemättömästä työstä, ryhdyttäisiin tukemaan asiakasta siten, että tämä työllistää itsensä oman aloittavan yrityksen tai jo olemassa olevan yrityksen puitteissa kaupungin antaessa korvauksetta yrittäjän käyttöön toimitilat omistamastaan kiinteistöstä, johon toteutettaisiin usean yrityksen liikekeskus.

Perustelut:

Liiketilän vuokra on yksinyrittäjälle tai pienyrittäjälle yksi iso liiketoiminnan kustannuserä ja siten myöskin iso kynnys ryhtyä yrittäjäksi tai pysyä yrittäjänä. Edullisia vuokraliiketilajoja on vaikea Lappeenrannasta löytää ja saada.

Lappeenrannan kaupungin sosiaali- ja terveydenhuollon nettokulut ovat suuret ja muodostavat yli 60 %:n osuuden Lappeenrannan kaikista nettokuluista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksista sosiaalitoimen toimeentulotukimenojen osuus on 5-6 %. Loppuvuodesta 2008 ja alkuvuoden 2009 toimeentulotukimenojen osuus on ilmeisestikin kasvanut entisestään. Isona syynä voidaan olettaa olevan Lappeenrannassakin muuttunut yhteiskunnallinen taloudellinen tilanne, joka ilmenee yritysten heikentyneellä tilanteella ja siten kuntalaisten lomautuksilla ja irtisanomisilla. Tämä ilmenee myös yksin- ja pienyrittäjien yritysten huonolla taloudellisella tilanteella, joka heijastuu siten näiden yrittäjien henkilökohtaiseen taloudelliseen tilanteeseen.

Kaupungille kuin yhteiskunnallekin olisi monella tapaa järkevämpää työllistää työttömänä olevia henkilöitä, kuin maksaa heille toimeentulotukea ja erinäisiä muita tukia tekemättömästä työstä. Kaupungin tulisi nykyistä voimallisemmin tukea lappeenrantalaisia työllistämään itse itsensä. Esityksen mukaisilla toimilla alennettaisiin kynnystä ja helpotettaisiin yrittäjän toimimista oleellisesti tarjoamalla yrittäjille kaupungin taholta liiketilat ja -keskus.

Uskon kokemuksen mukaan, että Lappeenrannassa löytyy paljon

yrittäjähenkisiä ihmisiä, jotka olisivat mieluummin työssä vaikka omassa yrityksessään pienelläkin "palkalla" kuin työttömänä.

Kaupungin osoittaman liikekeskuskiinteistön ei tarvitsisi olla ensiluokkainen eikä sen tarvitsisi sijaita keskustassa tai edes aivan lähetyvilläkään. Tarkoituksena olisi, että yritys ei maksa liiketilastaan kaupungille mitään ennen kuin yritys tuottaa tietyn määrän voittoa tietyn ajan kuluttua. Sosiaalivirasto voisi kertoa tällaisesta yrittäjyyden tukemisen vaihtoehdosta toimeentulotukiasiakkaalleen. Tällainen hanke antaisi uudet mahdollisuudet yrittäjille tai sellaiseksi haaveileville työllistää itsensä, aloittaa yritystoiminta tai jatkaa jo olemassa olevaa liiketoimintaa.

Koska liiketoiminta on monesti varsinkin yksin- tai pienyrittäjälle työlästä saada alkuun ja markkinointi ja mainonta muodostaa yhden osan ja monesti välttämättömän osan kustannuksista, voisi kaupunki olla jollain tavalla mukana myös liikekeskuksen ja sen liikkeiden mainontaa tukemassa.

Yrittäjät potevat monesti väsymystä, koska joutuvat tekemään yrityksessään työtä kokoaikaisesti ympäri vuoden eikä heillä ole taloudellista mahdollisuutta palkata avukseen kokoaikaista eikä välttämättä osa-aikaistakaan työntekijää, jollaista ei edes ole kovin helppoa saada palkattua johtuen siitä, että osa-aikatyön tekemisestä ei ole työntekijälle käytännössä mitään taloudellista hyötyä. Yhtenä osana tässä yrittäjyyden tukemisen hankkeessa voisi olla, että yksinyrittäjille tarjottaisiin myös edullinen mahdollisuus ostaa esimerkiksi myyntityön työntekijäpalvelua tuuraamaan yrittäjän vapaapäiviä ja lomiam. Työntekijä voisi olla liikekeskukseen kaupungin palkkaama kokoaikainen työntekijä, joka tekisi työtä useammalla yritykselle. Kullekin yritykselle tämän tarpeen mukaan varausperiaatteella.

Tarkoituksena hankkeessa olisi, että Lappeenrannan kaupungille ja yhteiskunnalle muodostuisi pidemmän päälle säästöä siitä, että toimeentulotukiasiakas ja tämän perhe eivät eläisi toimeentulotuella ja muilla yhteiskunnan tuilla. Alkuun kokeiluhanke voitaisiin kohdistaa esimerkiksi ainakin niihin toimeentulotukiperheisiin, joissa on 1 tai 2 aikuista toimeentulotukiasiakkaina sekä joissa on 1 tai useampi kouluikäinen lapsi. Tällä kriteerillä kohdistuen perheisiin, joilla on kouluikäisiä lapsi, kaupungille ei kohdistuisi päivähoitopaikkapaineita eikä -kuluja. Mahdollisuuksien mukaan hanke voitaisiin myöhemmässä vaiheessa toteuttaa laaja-alaisemminkin.

Kaupunginhallitus voisi asettaa tämän esityksen pohjalta selvitys- ja hanketyöryhmän, johon kuuluisi myös luottamushenkilöitä siten, että jokaisesta valtuustoryhmästä nimettäisiin yksi henkilö. Hanketyöryhmä suunnittelisi ja päättäisi minkä kokoinen ja millaisille yrityksille/yrittäjille liiketila annetaan ja kuinka kauaksi aikaa sekä kaikki muut tukemiseen liittyvät seikat ja kriteerit muun muassa senkin onko hankkeeseen mahdollista saada kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelman (KASTE) valtionavustusta esimerkiksi valtiionavustusten suunnitelman teeman "osallisuuden lisääminen ja syrjäytymisen ehkäisy" mukaisesti. Hanketyöryhmä

voisi toteuttaa hankkeen yhteistyössä ainakin esimerkiksi Lappeenrannan Seudun Yrityspalveluitten kanssa."

Sosiaali- ja terveystoimen lausunto 29.6.2009:

"Satu Virtala ja Marja-Leena Leppänen esittävät valtuustoaloitteessaan, että Lappeenrannan toimeentulotukiasiakkuuksia vähennetään yrittäjyyden tukemisella siten, että sen sijaan, että toimeentulotukiasiakasta ja/tai hänen perhettä tuetaan toimeentulotuella tekemättömästä työstä, ryhdyttäisiin tukemaan asiakasta siten, että tämä työllistää itsensä oman aloittavan yrityksen tai jo olemassa olevan yrityksen puitteissa kaupungin antaessa korvauksetta yrittäjän käyttöön toimitilat omistamastaan kiinteistöstä, johon toteutettaisiin usean yrityksen liikekeskus.

Sosiaali- ja terveystoimen näkemyksen mukaan kaikki keinot taloudellisen taantumien aiheuttamien negatiivisten seuraamusten lieventämiseksi on syytä tutkia. Lähtökohtaisesti yrittäjien tukeminen työllistämään itse itsensä on tavoiteltavaa.

Yrittäjien osuus toimeentulotuen saajista on kasvussa, joskaan ei kovin suuri. Yrittäjäperheiden taloudellinen ahdinko on usein totaalista kun toimeentulomahdollisuuksien olennaiseen huononontumiseen liittyvät mittavat asunto- ja yritysvelat. Viranomaistahot eivät välttämättä pysty tai ehdi reagoimaan ajoissa niin, että perheet tulisivat autetuksi toivomallaan tavalla. Viimesijaisella toimeentulotuella velkoja ei voida maksaa ja jono velkajärjestelyyn voi osaltaan vaikeuttaa tilannetta.

Sosiaalitoimen lainsäädäntö ei mahdollista tuen antamista yrittäjän toimitilan vuokraan. Toimeentulotukea hakevan yrittäjän osalta voidaan laskelmaan tuloista vähentää tuloja siltä osin kuin ne vastaavat työmatkamenot ja muita työssäkäynnistä aiheutuvia menoja sekä vähintään 20 % ansiotuloista kuitenkin enintään 150 euroa kuukaudessa.

Aloitteessa on esitetty kaupungin tukea eri muodoissaan yrityksille. Lähtökohtaisesti kuntien yrityksille myöntämä tuki kuuluu EU:n sääntelyn piiriin, mikä tulee ottaa huomioon. Tuen myöntäminen on kiellettyä muun muassa, jos se on valikoivaa kohdistuen vain tiettyihin yrityksiin tai, jos se vääristää kilpailua.

Työhallinnon palveluvalikkoon sisältyy useita yrittäjyys- ja työllisyyspoliittisia toimenpiteitä ja avustuksia. Lisäksi Euroopan sosiaalirahaston (ESR) ja Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ohjelmien kautta on mahdollista hakea projektirahoitusta yrittäjyyttä tukeviin hankkeisiin. Nykytilanteessa sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman (Kaste) kautta kanavoitua tuki joudutaan ensisijaisesti suuntaamaan strategisten tavoitteiden mukaisesti sosiaali- ja terveydenhuollon vahvistamiseen.

Sosiaali- ja terveystoimen näkemyksen mukaan nykyisessä

taloudellisessa tilanteessa esitys selvitys- ja hanketyöryhmän asettamiseksi uuden yrittäjyyden lisäämiseksi ja yritysten toimintaympäristön parantamiseksi on perusteltua. Uusien toimintamallien rakentaminen yrittäjyyden tukemiseksi edellyttää varsin laaja-alaista yhteistyötä, missä myös sosiaali- ja terveystoimi voi tarvittaessa olla mukana."

Talousjohtaja Tuija Ahosen lausunto 2.7.2009:

"Nykyisessä taloudellisessa tilanteessa tarvitaan uusia avauksia talouden tasapainottamiseksi niin valtion, kunnan kuin kansalaisenkin tasolla. Kuntalaisten vastuu omasta toimeentulostaan on tärkeää, että kunnan tulot saadaan riittämään asukkaille järjestettäviin palveluihin.

Lähtökohtaisesti yrittäjien tukeminen työllistämään itse itsensä on tavoiteltavaa. Uusien toimintamallien rakentaminen yrittäjyyden tukemiseksi edellyttää varsin laaja-alaista yhteistyötä. Toimintaa sääntelee mm. EU ja sosiaalitoimen lainsäädäntö, mutta toisaalta projektirahoitusta on saatavilla mm. EU-rahastoista sekä työ- ja elinkeinohallinnosta.

Kaupunkikonsernin toimijoiden tulee ensi vuoden tuottavuusohjelmaansa ja talousarvioesitykseensä sisällyttää tavoitteita ja keinoja talouden tasapainottamiseksi. Toimialojen väliset uudet toimintatavat ja ulkopuolisten rahoituslähteiden hyödyntäminen ovat kannatettavia keinoja talouden hallinnassa."

Lappeenrannan Yritystila Oy:n lausunto 24.6.2009:

"Lappeenrannan Yritystila Oy:n toiminnan tavoitteena on rakennuttaa yritystoiminnan tarvitsemia toimi- ja palvelutiloja sekä omistaa, hallita ja luovuttaa tällaisia tiloja erityisesti pk-yritystoiminnan edistämiseksi. Omistajan, kaupungin kannalta katsottuna tavoitteena on elinkeinorakenteen vahvistaminen, työpaikkojen luominen ja sitä kautta kaupungin verotulopohjan kasvu. Yhtiön liiketoiminnan tulee olla kannattavaa, mutta voiton tuottaminen ei ole ensisijainen tavoite.

Yritystilalla on tällä hetkellä toimitiloja n. 50.000 m² ja niissä runsaat 100 erikokoista yritystä ja näissä työntekijöitä lähes 800. Toimitilojen rakennuttaminen on jatkunut lamasta huolimatta edelleen vilkkaana. V. 2009 valmistuu yhteensä n. 8000 m² teollisuus- ja toimistotilaa.

Yhtiön toiminnassa on pyritty ottamaan huomioon myös aloittelevan yrityksen vaatimukset. Vanhemmasta rakennuskannasta on osoitettu toimitiloja tällaisille yrityksille. Hyvänä esimerkkinä tästä on Lauritsalan pienteollisuustalo, entinen ns. Osulan kiinteistö, jossa on tilat 15 pienyritykselle ja pienyrittäjälle. Kohdetta on markkinoitu nimenomaan vastaanottotilana, jossa moni aloitteleva yritys on voinut käynnistää toimintaansa hyvin edullisella vuokratasolla ja

liiketoiminnan kasvettua sitten muuttanut suurempiin ja tasokkaampiin tiloihin.

Yritystila on myös ollut valmis joustamaan vuokrausehdoissa esim. siten, että vuokraa on porrastettu alhaisemmalta tasolta liiketoiminnan kehityksen myötä käyväälle tasolle.

Valtuustoaloitteessa oletetaan, että Yritystila Oy, joka vastaa kaupungin puolesta pääosin yrityksille tarkoitettujen tilojen rakentamisesta ja vuokrauksesta, voisi toimia aloitteessa mainitun liikekeskuskiinteistön tms. hallinnoijana ja luovuttaa tiloja aloitteleville yrityksille korvauksetta erikseen sovittavilla ehdoilla.

Yritystila Oy osakeyhtiönä ei voi kuitenkaan lähteä siitä, että toimintiloja annettaisiin korvauksetta yrittäjien käyttöön. Aloitteen sinänsä kannatettavia työllistämistavoitteita tulee tukea ja yritystoiminnan aloittamiskynnystä madaltaa muulla tavoin, mm. käyttämällä hyväksi kaikki mahdolliset yritystuen muodot."

Lappeenrannan Seudun Yrityspalvelut Oy:n lausunto 5.8.2009:

"Valtuustoaloitteessa tartutaan kasvavaan ajankohtaiseen ongelmaan.

Lappeenrannan Seudun Yrityspalvelut Oy:n tärkein palvelu alkavalle yrittäjälle tai aloittavalle mikro- ja ptk -yritykselle on perustamisneuvonta. Tämä on palvelu, jolla autetaan asiakkaita yritystoiminnan käynnistämässä. Perustamisneuvonnassa aktivoidaan yrittäjyyteen, tarjotaan asiakkaalle perustietoa ja erilaisia näkökulmia yrittäjyydestä, käydään läpi yritysasiantuntijoiden kanssa liikeidea sekä yrityksen perustamisprosessi ja sen vaiheet. Palveluun kuuluu myös prosessiin liittyvät sähköiset työkalut suunnittelumalleineen ja opastus liike-elämän muihin palveluihin esim. taloushallinta, verotus, juridiset ym.

Muita LSYP:n yrityspalveluja ovat yleinen yritysneuvonta, sijoittautumis- ja kansainvälistymispalvelut sekä verkottamispalvelu. Näiden ohella yhtiö on parhaillaan käynnistämässä Yrittäjän tukiverkko -toimintaa yhdessä Etelä-Karjalan Yrittäjät ry:n kanssa.

Liittyen valtuustoaloitteeseen ja lausuntopyyntöön, Kaakkois-Suomen TE-keskus on jo myöntänyt Yrittäjän tukiverkko -hankkeelle rahoitusta Kymen Yrittäjien ja Etelä-Karjalan Yrittäjien anomuksen perusteella. Sen kokoamisesta vastaavat Etelä-Karjalassa Lappeenrannan Seudun Yrityspalvelut Oy ja Imatran Seudun Kehitysyhtiö Oy.

Yrittäjän tukiverkon tavoitteena on auttaa seudun yrityksiä ja yrittäjiä suhdanteista johtuvan vaikean ajan ylitse. Toimintamalliin sisältyy kolme osiota: vertaistuki, taloudenvakauttamisryhmä ja muut tukitoimet. Vertaistuki eli vaikeuksien läpikäyminen kokeneen yrittäjän kanssa on jo kokeiltu tapa helpottaa yrityksen tilannetta ja yrittäjän ahdistusta. Tätä varten Etelä-Karjalassa kootaan

parhaillaan vertaistukiverkostoa juristeista, konsulteista, mentoreista ja muista yritystoiminnan asiantuntijoista.

Perustettava Yrittäjien tukiverkosto tulisi olemaan luonnollinen kumppani ja toimijaverkosto mahdollisesti perustettavalle selvitys ja hanketyöryhmälle. Muita tukiverkon suunniteltuja tukitoimia ovat mm. yrittäjien sijaispalvelu, toimeentuloapuratkaisut, maksujärjestelyt ja ohjaus henkisen kriisiavun suuntaan.

Liiketoimintatilojen suhteen Lappeenrannan Seudun Yrityspalvelut Oy tekee luonnollista ja aktiivista yhteistyötä Lappeenrannan Yritystila Oy:n kanssa."

Henkilöstöjohtaja Päivi Savilammen lausunto 13.8.2009:

"Satu Virtala ja Marja-Leena Leppänen ovat esittäneet valtuustoaloitteessaan, että Lappeenrannan toimeentuloasiakkuuksia pyritään vähentämään yrittäjyyden tukemisella. Aloite on erinomainen, sillä kaikki vaihtoehdot toimeentulotukimenojen vähentämiseksi on tarkoituksenmukaista selvittää.

Aloittavien yrittäjien tukeminen valtuustoaloitteessa kuvatulla tavalla edellyttää kuitenkin tarkempia taustaselvityksiä ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Asiassa tulee huolehtia myös siitä, etteivät mahdolliset uudet toimintamallit ole ristiriidassa asiaa säätelevän lainsäädännön kanssa.

Perusteilla oleva yrittäjien tukiverkosto vastaa näkemykseni mukaan moneen valtuustoaloitteessa esitettyyn seikkaan.

Mahdollista selvitys- tai hankeryhmää perustettaessa tulee ottaa huomioon jo olemassa olevat työllisyyden hoitoa koordinoivat työryhmät. Näitä ovat esimerkiksi Työvoiman palvelukeskuksen johtoryhmä ja EU- ja elinkeinotyöryhmä.

Yrittäjyyteen kannustaminen on tavoiteltavaa. Valtuustoaloitteessa esitetyt seikat onkin tarpeen huomioida ensi vuoden talousarviossa, johon kaupunkikonsernin toimijoiden tulee sisällyttää tavoitteita ja keinoja talouden tasapainottamiseksi. "

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 27.10.2008 Lappeenrannan seudun työllisyyspoliittisen ohjelman 2008-2010. Työllisyyspoliittisen ohjelman toteutusta ja seurantaan sekä työllisyyden hoidon koordinoitua varten toimii työllisyyspolitiikan johtoryhmä, jossa on edustajia Lappeenrannan kaupungilta, työvoimahallinnosta ja Kelasta.

Lappeenrannan Seudun Yrityspalvelut Oy on käynnistänyt hankkeen yrittäjien tukiverkoston rakentamiseksi. Suunniteltuja tukitoimia ovat mm. yrittäjien sijaispalvelut ja toimeentuloapuratkaisut.

(AK)

- Kj Kaupunginhallitus merkitsee aloitteen ja siihen annetut lausunnot tiedoksi. Samalla kaupunginhallitus toteaa, että erilaisten vaihtoehtojen tarkastelu toimeentulotukien vähentämiseksi ja ihmisten työllistymisen tukemiseksi on tärkeää ja edellyttää useiden toimijoiden yhteistyötä.
- Kaupunginhallitus antaa työllisyyspolitiikan johtoryhmälle tehtäväksi yhteistyössä Yrittäjien tukiverkko-hankkeen kanssa selvittää aloitteessa esitettyä toimintamallia osana työllisyyden hoitoa.
- Asia saatetaan tiedoksi kaupunginvaltuustolle.
- Kh Hyväksyttiin.